Universal Declaration of Human Rights - Themne

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR* in *Unicode* project, http://www.unicode.org/udhr.

Mashelo Ma Anfəm na Raru Ta Amari Ma Rawuni Kəpet

KAWASƏR ANKAN

Owa ta salata kasothne ayiki a komane an fəm akəpet, owa yi amari məthənane a komane na-e, na yi angbeth na rawankom, malompi, yi mathofəl ka noru.

Owa, ka kala agbap yi kasay amari ma anfəm akəpet ma po kara kadifəthane ake po ləsər tatemp ta anfəm akəpet, owa kə po kara ka raru are, pə yi nanra anfəm akəpet manba nan rawankom ra kafof, katan edina, kəte ba rənes kəpa ye, ane na tha yi mafela ma anfəm akəpet thon be noru. Owa o fisa ti, kama a te gbondar anfəm rə tay o tay be mə yo na an thanthone tə kəfumpər ane bət anfoso mə thalər na-e, owa tasoma, a yi təkə bot etho məkunkəla na-e.

Owa a yi təkə sakəthi akera ake der o der, təkə yo tathof ta raru be təmane. Owa tasoma anfəm na tathof be an wopane ka raru, an bot ka masekrane man təkə ben kama an gbasi ofu fəlen malane ma kason anfəm akəpet amari akomane na, ka ayiki yi to wuni kəpet o yi-e, kəpa runinani, yi bom nan a thənane. Owa an ben təkə səka ro di rawankom yi mayi makolo ma anfəm akəpet.

Owa rokom kati be tʌthof ʌte yi ka ʌŋnənki aŋe, təsone kəpa, tʌ tə wopane rəkin yi tʌthof ta rʌru tək sakəthi yi kəwop ʌmari a komʌnɛ aŋfəm akəpet yi tʌwankom tʌŋ.

Owa anpo ben tə kəyi kasəthnε amari ame yi rawankom are, ya yi ankolo na masekranε ame.

Tasoma Akamatho ka Anfəm na Raru kə Thasa

Λkera Λke kəpa:

Mashelo ma kason amari a komane anfom akopet ame, ma yi otoma wa wuni o wuni yi ka tathof ta raru be kama wuni o wuni, agbap o gbap ka raru, o yi toko bot masekrane ame ro mera aloko be, ro kothokosa anfom akopet kama an soka kayikis amari a komane anfom akopet yi tawankom tan ro di, koton ka anc yi ka tathof ro kor yi ane yi ka tathof tobran. Kama anfom be ka raru an wop masekrane ame. Owa kama an sothne, yi kowop masekrane ame keton ka anfom na tathof yi ka anonki ane yi koton ka anfom be man kaman-e:

1. Ansəkəl Atotoko

A kom anfəm akəpet be na athənane yi rawankom. Owa an ba məmari məthənane. Owa an ba məfith yi təchemp. Chiyan, an yi təkə gbasi ankos nan mə kəpa na təkom.

2. Aŋsəkəl beka mareŋ

Wuni o wuni o ba mari ma rawankom, yi mamari a bot ka masekrane ame, kama a te say ko ta abonsho, mayi ma ander non, kəpa uwan duni thalom wunibom, sothlom atənt man fof, andina man tan, thalom kəpa angbap an yi, təkə ate mo wop ka amera non, anthof non, thalom anbonsho o wur, tə mone, ta ro a kom ko-o, yi mətəma o-e. Rodi kati so, a ye təkə yo ko agbay tə kəpa angbap ane ro yi, amari o təma, thalom matəma ma anthof, thalom angban owuni o yi-e, thalom kəpa anthof ane po chiya ka anyethe nati, thalom a tan ni masheheke, anyi ro ratha ka athof alom, thalom an baye ate ma yo ka anyethe nate.

3. Aŋsəkəl beka məsas

Wuni o wuni o ba Amari ta Anesəm non, rAwankom ron yi kafisəs Anesəm non.

4. Ansəkəl beka manlə

A yε sɔ təkə wop wuni rətar, thalɔm kəyis kɔ məshεkε. A yε sɔ təkə wop wuni, kəthila atar də roŋ o roŋ. Kʌthila aŋfəm ka rʌtar a yi təkə gbiŋe ki.

5. Aŋsəkəl beka tamath

A ye təkə thalər, kəsəmpar, thaləm kəgbalo wuni ka anfəsə rəkəm.

6. Ansəkəl beka tamthurukin

Wuni o wuni o ba amari mon a yi təkə son ko kətannane ka antho-e.

7. Ansəkəl beka tamthəderən

Anfəm akəpet a thənane teri ro der ka anthə. Əwa an ba amari ma kama anthə an gbəpər na. Əwa an ba amari ma kama anthə an bum na kəwur ka ane mə yə na angbay; ta ane məshim masekrane ame, thalə m təkə yə anfəm aləm an ləsər masekrane ame.

8. Ansəkəl beka tamthəresas

Wuni o wuni o ba Amari kAmA a thonkane ko ta bepi wuni o wuni o kAthi ko Amari mon ka rəwuni kəpet kətanAne ka An tho.

9. Ansəkəl beka tamthərenanle

A ye təkə barkar wuni ka ʌŋfɔsɔ. A ye təkə bot kɔ der ɔfenʌnɛ thalɔm kəfitha kɔ rʌthɔf ʌtel ka mʌ te mɔ yema.

10. Aŋsəkəl beka təfət

A yi təkə səŋ wuni o wuni αfere αthənαne sua kə eləŋs ka αŋbare ŋa αŋthonkas gberkethe mə te yə αgbay ka kagbengben amari məŋ yi αŋgbethe ŋəŋ, yi maləs thaləm taləs a pa tə yə-e.

11. Ansəkəl beka təfət nin

- 1. Owa wuni o wuni a po bot ka Aŋbare ŋa Aŋthonkas be ta mʌləs a pa mɔ yɔ-e, a ye təkə gbasi kəpa ʌte a lɔm kəpa tɔ yu-e təteŋ, haŋ thas a po gbengbeŋ yi kələfthi ləfthi. Owa a sɔŋ kɔ ʌŋfere ŋa kʌthonka kʌmʌ ɔ kʌthinɛka ʌte a deŋ kɔ. Owa thas a bəp kəpa ʌte a l m təteŋ yenka ma wop kɔ tɛn.
- 2. Owa a ye təkəwop wuni ka antho ka maləs ame pəyi o bote ri mata mon, pə ka antho na anthof non-o, thalom athof atel ka aloko a yo maləs mati-e. Owa a ye təkə thalər wuni pə thas mo to a bot təkəthalər wuni məshim antho ka anloko o shim antho-o.

12. Aŋsəkəl beka təfət marəŋ

A yε təkə bot kəsəŋ ka ʌŋgbundu, ʌŋbɔnshɔ, mʌyirʌ thalɔm ʌte mɔ gbal, ɔwa kəsambos ayiki tɔŋ yi ʌŋes ŋɔ ʌfinɔ. ɔwa wuni o wuni ba ʌmari ma kʌ yɔ ʌŋthɔ ʌŋ chimʌ kɔ ka ʌŋe mə bot kɔ kəsəŋ-e.

13. Ansəkəl beka təfət məsas

- 1. Wuni o wuni o ba rawankom ra kakone ro o yema yi kəbot məyira mon ro o yema-e ra thof o thof.
- 2. Owa wuni o wani o ba λmari ma kʌtey hali ro a kom kɔ-e təkə kɔnε ro ɔ yema-e, thalɔm kəkalʌnε ro ɔ wur-e.
- 14. Ansəkəl beka təfət manle
- 1. Wuni o wuni o ba Amari ma kagbuke o ko mankne ra athof alom, kama a te dif ko.
- 2. Owa a yε təkə noy ko Amari Ame ta salata εfof εyay yay, thalom rə tətək tələm tə wəŋ rApəlitikis, thalom tətək te ləsər mAthank ma Aŋyunaytɛd Neshən.
- 15. Ansəkəl bəka təfət tamath
- 1. Wuni o wuni o ba Amari təkn yira ka Anthof non.
- 2. Owa wuni o baye mari təkə kathi okos kon amari ma kayi ukin ka anthof non, thalom kəbent ko kama o te shinkar kayi ukin ka anthof o te yema.
- 16. Aŋsəkəl bəka təfət tamthrukin
- 1. Anfəm aruni yi anfəm abom po tena-e, an ba mari təkə nantane mo to an yema-e; təkə te kəlene ta abonsho, anthof, thalom andina kama an təpi talek tan.
- 2. Dwa a ye təkə nət wuni kə kəne bala ka əwe ə te yema. Aŋe mənantane-e, aŋ yi təkə beŋ ka mayema maŋ.
- 3. Owa ma pəyi ralek ra mayira ra yi kaboth ka akələn kələn ka mayirane-e, anə ka akələn be yi ka anthofe, a yi təkə bum na də ron o ron man yema yatha-e.
- 17. Ansəkəl bəka təfət tamthəderən
- 1. Wuni o wuni o ba Amari təkə ba Aken kon kon son. Owa o gbəli so kal ba Aken yi afəm alomn.
- 2. Dwa wuni o baye mari taka kathi ko ki ra foso rakom.
- 18. Ansəkəl beka təfət tamthresas

Wuni o wuni o ba Amari ma rAwankom ra kAtəmtəmnε to o yema, εnanε yoŋ yi Aŋdina o yema wop-e. Wa o ba Amari ma kAshinkar Aŋdina o yema, yi mAlanε moŋ. Owa o ba rAwankom ra kAthəksA, kAbAtho, kAtaŋAŋɛ yi kəthəksA mAlanε moŋ pəyi koŋ son-o, ka Akələŋ kələŋ yi afəm alom-o, der ogberkethe-o, thalom ka Aŋ gbundu ŋoŋ.

19. Ansəkəl beka təfət tamthrenanle

Wuni o wuni o ba rawankom ra ate o təma yi kafof ate o yema-e. Owa rawankom are o ba ri təkə bət ate o nane kə tə bot ko kə sən yi kəthens, thalom kəsakəthi təra yi etəmtəmne də ron o ron kə təkəlene ro o yi-e.

- 20. Ansəkəl beka kəgba
- 1. Wuni o wuni ο ba ʌmari ma kʌwop məgbanɛ məthəfəl yi kəkulunε aŋe ο yema-e.
- 2. A ye təkə fəsar wuni kama ə kəkulune ka ate ə te yema-e.
- 21. Ansəkəl beka kəgba nin

- 1. Wuni o wuni o ba Amari ma kagbasi agbap ka ankwament na anthof non, katan ka konon gben thalom ka owe o thithe.
- 2. Aŋkwhament ʌŋ yi təkətʌŋʌne ʌte aŋfem aŋ yema-e. Dwa mʌyema ʌme aŋ tə tɔrine ŋʌ ka kʌtente thith aŋe aŋ yema-e, ka aŋgbundu. Dwa a ye təkə penshane ʌmari ma wuni o wuni po bək təki thith wuni-e, kama ɔ thith ɔwe ɔ yema ɔ təma ta ʌtɔŋ.
- 3. [Missing?]
- 22. Ansəkəl beka kəgba marən

Owa mʌ pəyi wuni o wuni o yi kətɔŋ ka aŋfəm ʌkəpet-e, o ba ʌmari ma kʌmʌranɛ ko kʌmʌ pəfisa ko kətʌŋ ka ɛmar ya aŋthof, ɛmar ya tʌthof tətel, kətʌŋʌnɛ ka mɔ to o gbəli təmʌ ukolo yi yiki kətɔŋ ka aŋkos ŋɔŋ.

- 23. Ansəkəl beka kəgba esas
- 1. Owa wuni o wuni o ba Amari ma kAworek mApanth, rAwankom ra kAthith ko remApanth yi ka olompi wati kAMA Ate penshane keson wuni mApanth.
- 2. Owa wuni o wuni o yi təkə ba aram athənane bepi an yo məpath məthənane kəte to agbay.
- 3. A yi təkə ram wuni o wuni aram afinə mə gbəli sən kə ayiki tən ka ralek rən yi kəmar matay mələm ə yi təkə yə ka akələn kələn əyi-e.
- 4. Wuni o wuni ɔ ba ʌmari təkə kulunε, thalɔm kətəpi ʌnənki mə chimʌ kɔ kʌmʌ ɔ sɔthɔ ʌrʌm ʌfinɔ ka mapanth mɔ worək-e.
- 24. Ansəkəl beka kəgba manle

Wuni o wuni o ba Amari ma kAfothanε kəwur kAyo mApanth to o yema. Owa o ba Amari ma kAsoŋ ko Aloko mo fothanε Aloko o loko.

- 25. Ansəkəl beka kəgba tamath
- 1. Wuni o wuni o ba Amari ma kayi uyenki məder, yi kabor kon. Owa an yi təkə ba edi ebeki, eyet ewon, anseth kayi, tol ebeki, emar ya anthof. Owa o yi təkə sotho amar ka anloko mo te yi rə məpanth-e, thalom utuy, bepi o səke ulopane, thalom kəsəke ubora, ubaki, owa sothəlom ma mo tə so gbəli worək ka anyethe non.
- 2. Aŋkomra yi aŋfɛth bɛ a yi təkə sɔŋ ŋa məmari məthɔkɔŋ. Aŋfəth aŋe ma kom ka ka te tha nantanɛ yinka te tha nantanɛŋ, a yi təkə sɔŋ ŋa ɛmar ɛthənənɛ.
- 26. Ληsəkəl bek∧ kəgba tamthurukin
- 1. Uwath O wath oba Amari ma k Ayoko oKarAn A yi təkə yo wath o wath o pon kA kAran ka Ataranthe təfeth. Kere kAthəkəs tAtol yi kAkAran kəboli rəkom a yi təkə son ki ka anfəth Ane gbəli thəkəs yi kAkaran kati.
- 2. Owa kakaran a yi təkə yo ki kama kə gbəli mar owuni kama o ko rodi, tə kəbar ayiki ton yi rawankom ron. Owa kəyi təkə gbəli kara ko kəsothrane emera, kamuyane, kə kara rəyathki kəton ka ta bona ta araru, anfəm akəpet, edina egbaske gbaske, owa yi kə kara məthəfəl mo to Anyunated Neshon an yema-e.
- 3. Ankomra an ba Amari ma kathith ko ka karann kan yema anfeth nan an karan-e.
- 27. Ansəkəl beka kəgba tamthəderən

- 1. Owa wuni o wuni oba Amari ma katan makur ma anfəm non Ame o yema-e, yi ka akələn kələn o yi-e. O yi təkə yanthene matay Ame, owa o yi təkə mar kama mə ko ro di ka moyen.
- 2. Wuni o wuni o ba Amari ma kəbum mayi, mayet ame o bempa yi atafa ate konon o gbal-e.
- 28. Aŋsəkəl beka kəgba tamthrɛsas

Owa wuni o wuni o ba Amari ma kAtAŋAnε Aŋe o yema pəyi ka aŋthof ŋoŋ rəkor-o, thaom rə təthof tətel ro mo gbəli sotho Aŋfere ŋa ka sotho mʌtʌy ʌme bɛ a gbal ka mʌsekrʌnɛ ʌme ka rʌwʌnkom roŋ kəyankaŋ.

- 29. Ansəkəl beka kəgba tamthrenanle
- 1. Dwa wuni o wuni o ba Angbethe na taka mar Akalan kalan o sotho rAwankom be o po tena yi kawur nanien.
- 2. Owa hali ma apa wuni o wuni o ba Amari yi rAwankomron, ta tArA ti kəpa o yi ro ratha ka A ηtho. Owa o yi təkə yikis Amari yi rAwankom ra ankos ηση. Owa o anfəm ηα rAwankom.
- 3. Owa Amari Ame yi rAwankom Are, ε soŋ yε wuni mari təkə te tʌŋʌnɛ mʌbotəs ma Aŋyunayted Neshon.
- 30. Aŋsəkəl beka kəgba təfət

Owa Λte yi ka mʌsekranɛ ʌme bɛ, a yɛ təkə gbasi ti təkə səmpar ʌŋthɔf, wuni o wuni, thaləm ʌnənki ŋa ʌŋfəm, thaləm təkə kasara ʌmari yi rʌwankom yi ka mʌsekranɛ ʌme.